

POSTANOWIENIE

27 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 27 czerwca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M. M. i J. M.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 24 października 2022 r., I ACa 23/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz M. M. i J. M. po 1350 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanej odpisu niniejszego postanowienia.**

UZASADNIENIE

Pozwany Bank spółka akcyjna w W. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 24 października 2022 r. Wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania uzasadnił wystąpieniem istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), tj. potrzebą rozstrzygnięcia, czy w przypadku, gdy umowa kredytu denominowanego do waluty obcej zawarta przez bank z konsumentem jest: (i) sprzeczna z art. 69 pr.bank. (stanowi obejście ww. przepisu ustawy), ponieważ nie

określa zobowiązania kredytobiorcy, rzeczywistej kwoty kredytu, waluty kredytu i zasad spłaty kredytu; ewentualnie (ii) sprzeczna z naturą (właściwością) stosunku prawnego, ponieważ połączono w niej stosunek prawny wynikający z art 69 pr.bank. z klauzulą denominacyjną określoną w art. 358¹ § 2 k.c., a ww. obejście ustawy, bądź sprzeczność z naturą (właściwością) stosunku prawnego jest następstwem wyłącznie tego, że niektóre postanowienia umowy pozwalają kredytodawcy jednostronnie oznaczać kurs waluty właściwej do wyliczenia wysokości zobowiązania kredytobiorcy oraz ustalać wysokość rat kredytu (z treści stosunku prawnego nie wynikają obiektywne i weryfikowalne kryteria oznaczenia tego kursu), a zatem stanowią klauzule abuzywne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. – zasadne jest bezpośrednie zastosowanie art. 58 § 1 k.c. i ustalenie, że przedmiotowa umowa jest nieważna jako czynność prawna zmierzająca do obejścia przepisów pr.bank. (ewentualnie sprzeczna z przepisami tej ustawy), jako sprzeczna z naturą stosunku prawnego, a zatem wykraczająca poza granice swobody umów w rozumieniu art. 353¹ k.c., czy też należy uznać, że w takim wypadku art. 385¹ § 1 k.c. przewiduje skutek inny niż nieważność czynności prawnej, a zatem sąd orzekający w sprawie powinien w pierwszej kolejności ustalić niezwiązanie konsumenta tymi postanowieniami na podstawie art. 385¹ §1 k.c., dążąc do utrzymania stosunku prawnego pomiędzy stronami. Zatem dopiero w przypadku uznania, że po „wyeliminowaniu” ww. klauzul abuzywnych umowa nie mogłaby nadal obowiązywać z uwagi za zbyt daleko idące przekształcenie prowadzące do powstania umowy o odmiennej istocie i charakterze, bądź też do sytuacji sprzeczności czynności prawnej z ustawą, sąd byłby uprawniony do ustalenia nieważności czynności prawnej w całości.

W odpowiedziach na skargę kasacyjną powodowie M. M. i J. M. wnieśli o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. to zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Powołując się na tę przyczynę kasacyjną

skarżący powinien wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz powołać argumenty prawne wykazujące rozbieżność ocen. Skarżący powinien przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, wywołuje poważne wątpliwości interpretacyjne, nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany i jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy (zob. m.in. postanowienia SN z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, i z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10).

Sformułowane przez skarżącą wątpliwości interpretacyjne nie czynią zadość wskazanym wymogom, gdyż zostały już wystarczająco wyjaśnione w orzecznictwie. Sąd Najwyższy w uchwale całej Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, mającej moc zasady prawnej, przyjął, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Stanowisko to odzwierciedla dominujący w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że w przypadku umowy kredytu denominowanego kursem CHF, po wyeliminowaniu z niej klauzul przeliczeniowych, nie jest możliwe utrzymanie takiej umowy w mocy ani jako umowy kredytu walutowego w CHF (zob. wyrok SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 405/22), ani jako umowy, w której kwota kredytu wyrażona byłaby w złotych polskich (zob. wyrok SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22). Sąd Najwyższy wyjaśnił, że eliminacja klauzuli przeliczeniowej w takiej umowie sprawia, iż nie wiadomo, jaką kwotę powinien wypłacić bank, skoro w umowie kwota kredytu określona jest w CHF, ale wypłata następuje w złotych, według kursu arbitralnie ustalanego przez bank. Oznacza to, że brakuje niezbędnego elementu konstrukcyjnego stosunku prawnego i niemożliwe jest jego uzupełnienie. Tego rodzaju skutek (sankcja), w skutkach tożsamy z nieważnością umowy, nie jest wynikiem konstytutywnego orzeczenia sądu a powstaje *ex lege* (zob. uchwałę siedmiu sędziów SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56, oraz powołane tam orzecznictwo). Nie jest również możliwe uznanie, że tego rodzaju kredyt należy od początku traktować jak kredyt walutowy, którego przedmiot stanowiła ustalona kwota w walucie obcej. Przyjęcie takiego założenia byłoby sprzeczne z umową, w której wyraźnie

przewidziano wypłatę kwoty kredytu w złotych. Co więcej, uznanie kredytu za walutowy oznaczałoby, że brak wypłaty w walucie obcej jest równoznaczny z brakiem wypłaty kwoty kredytu w ogóle, natomiast faktycznie spełnione świadczenie banku w złotych musi zostać uznane za nienależne. Sytuacja w takim wypadku byłaby więc w praktyce zbliżona do tej, która powstała w razie przyjęcia nieważności lub bezskuteczności umowy kredytu (zob. wyrok SN z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 48).

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie i w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[SOP]

(r.g.)